

Forfatter: Holberg, Ludvig

Titel: Udrag fra Værker i tolv bind 1: Natur- og folkeret

Citation: Holberg, Ludvig: "Værker i tolv bind 1: Natur- og folkeret", i Holberg, Ludvig: *Værker i tolv bind 1: Natur- og folkeret*, udg. af F.J. BILLESKOV JANSEN ; Volmer Rosenkilde , Rosenkilde og Bagger, 1969-1971, s. 290. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-holberg10-shoot-idm140342679136880/facsimile.pdf> (tilgået 20. april 2024)

Anvendt udgave: Værker i tolv bind 1: Natur- og folkeret

MORALSKE TANKER

- Standart, Fane. – *Genii*, af lat. Genius, Skytsaand. – *stimer*, støjer; spøger.
- S. 227. *ageres*, fremføres. – *Commissarius*, Opmand, Voldgiftsdommer. *Non etc.* Du véd, det er ikke saa meget om Studierne, men om Studeremaaden, at Stuidigheder med de Lærde ofte paaføres rug. – *Exercitii*, Øvelser. – *Vanheld*, Vansir, Skavank. – *høje Skoler*, Unlversiteter.
- S. 228. *Apparence*, (ydre) Skin. – *Dissertationer*, Afhandlinger. – *Programmata*, Aarskrifter; Indbydelsesskrifter (v. Universitetet). – *uniforme*, ens. – *Præjudice imod*, Skade for. – *Gothisk*, ogsaa: barbarisk, raa. – *ubehændige*, ubekvemme, upraktiske. – *Scholastiske Lærdom*, se Note til S. 122.
- S. 229. *divertissement*, Underholdning. – *Spæctacler*, Skuespil. – *Censure*, Kritik. – *De nye Academier*, f. Eks. Royal Society fra 1660, Académie des Sciences fra 1666 og herhjemme Videnskabernes Selskab fra 1742. – *curieuse*, mærkelige, interessante. – *resolvare*, løse. – raa, udannet, umoden. – *anrettede*, oprettede.
- S. 230. *driftet*, drøftet. – *præstere præstende*, yde det, der bør ydes. – *fac etc.*, lat. gør din Pligt saa godt som muligt. Munkeordsprog, hvis udeladte, anden Del lyder: et sta bene cum Domino Priore, og hold Venskab med Abbeden i Klosteret. – *Præcaution*, Forsigtighed. – *til Trykken*. Siden 1732 var det dog ikke nødvendigt at lade disse mindre, latinske Afhandlinger, »Disputatser», trykke. – *vis Leilighed*, muligvis i den Tale, Holberg holdt, da han nedlagde Rektorværdigheden 1736; Bind VIII, S. 329 ff. – *remedere*, raade Bod paa. – *Theses*, Betragtninger, som skal bevises.
- S. 231. *videant etc.*, lat. Censorerne [indsat for Konsulerne] skal se til, at Staten ikke lider Skade. Optegnet hos Cicero, Sallust, m. fl. – *Erindring*, kritiske Bemærkning. – *insinuere*, fremkomme med. – *Lectiones publicæ*, lat. offentlige Forelæsninger. – *Lectores*, Lærerne. – *recitare*, forelæse. – *Responsores*, lat. »Svarere». – *moed*, moden.
- S. 232. *excolere*, dyrke. – *profiterede*, gav (offentlig) Undervisning i. – *respondere in Jure*, give Svar i Jura. I Kejsertidens Rom var Undervisningen i Rettsvidenskab delt i en abstrakt-teoretisk og en mere konkret-praktisk Skole. Om den første Undervisning brugtes Verbet docere, om den anden respondere. – *docendo discere*, lat. at lære ved at undervise. – *Stiftelse*, Foranstaltning. – *Emulation*, Kappelyst.
- S. 233. *propter panem lucrandum*, lat. for at tjene til Brødet. – *Approbationer*, Godkendelser. – *Axel Thorsens Viise*. Lang, folkelig Kærlighedsvisse fra det 16. Aarh. – *Doct. Fausti Historie*. Den fra tysk oversatte Folkebog »Historia om D. Johan Fausto den